

Behoort bij het besluit van
Het College van gemeente Leusden

d.d. 22-02-2024 nr. WABO-2022-106

Natuurtoets

“ Hamersveldseweg 71”

Leusden

Gemeente Leusden (UT)

- QuickScan-onderzoek
- Aanvullend onderzoek

01/318 AFO Advisering & Onderzoek

Natuurtoets "Hamersveldseweg 71"

Gemeente Leusden (UT)

Woudenburcht Ontwikkeling B.V.

AFO Advisering & Flora- en faunaOnderzoek

1935 AM Egmond-Binnen

e-mail: info@afo-onderzoek.nl

Datum publicatie: 8 april 2019

© AFO Advisering & Flora- en fauna Onderzoek, 2021

Niets uit deze rapportage mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van AFO en de opdrachtgever openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, websites etc..

Natuurtoets

“ Hamersveldseweg 71”

Leusden

Gemeente Leusden (UT)

- QuickScan-onderzoek
- Aanvullend onderzoek

Rapportage: [REDACTED]

AFO Advisering & Onderzoek
Rapport 01/318

Heiloo, 8 april 2021

Inhoudsopgave:

SAMENVATTING	3
1 INLEIDING	5
LEESWIJZER	5
2 GLOBALE BESCHRIJVING ONDERZOEKSGBIED	6
3 VOorgenomen Ontwikkeling	7
3.1 BESTAANDE SITUATIE	7
3.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE	8
4 NATUURWET- EN REGELGEVING	10
4.1 TOETSINGSKADER VOorgenomen Ontwikkeling	11
4.1.1 <i>Inleiding</i>	11
4.1.2 <i>Gebiedsbescherming</i>	11
4.1.3 <i>Soortbescherming</i>	12
4.1.4 <i>Conclusie</i>	13
5 BEOORDELING NATUURWAARDEN	14
5.1 INLEIDING	14
5.2 RESULTATEN VELDBEZOEK QUICKSCAN	14
5.2.1 <i>Algemeen</i>	14
5.2.2 <i>Vegetatie/Flora</i>	14
5.2.3 <i>Fauna</i>	14
6 VOORLOPIGE CONCLUSIE WET NATUURBESCHERMING QUICKSCAN	16
7 AANVULLEND ONDERZOEK	17
7.1 INLEIDING	17
7.2 BROEDVOGELS: HUISMUS	17
7.2.1 <i>Methode</i>	17
7.2.2 <i>Resultaten</i>	17
7.3 VLEERMUIZEN	18
7.3.1 <i>Inleiding</i>	18
7.3.2 <i>Materiaal & methoden</i>	18
7.3.3 <i>Resultaten</i>	19
7.3.4 <i>Conclusie aanvullend vleermuisonderzoek</i>	21
8 EFFECTBEOORDELING AANVULLEND ONDERZOEK	22
8.1 HUISMUS	22
8.2 VLEERMUIZEN	22
9 EINDCONCLUSIE NATUURWET- EN REGELGEVING	23
9.1.1 <i>Wet natuurbescherming</i>	23
10 PREVENTIEVE MAATREGELEN & ADVIES	24
11 LITERATUUR/BRONNEN	25

Samenvatting

➤ Inleiding

- Voor een planlocatie in Leusden, gemeente Leusden (Utrecht), werd een Natuurtoets uitgevoerd in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Dit betrof een QuickScan-onderzoek en een aanvullend onderzoek in het kader van soortbescherming. Van beide onderzoeken worden in deze rapportage de resultaten en de consequenties die deze hebben voor de natuurwet- en regelgeving beschreven.
- Het project betreft de sloop en vervangende nieuwbouw van twee gebouwen.

➤ QuickScan-onderzoek

• Gebiedsbescherming

- De planlocatie ligt niet in een gebied dat een speciale bescherming heeft binnen de Wet natuurbescherming of als Natuurnetwerk Nederland. Maar een negatieve externe werking op een Natura 2000-gebied veroorzaakt door de voorgenomen planontwikkeling, kan niet zondermeer worden uitgesloten. Dit betreft uitsluitend de stikstofemissie.

• Soortbescherming

- Beschermde flora, relevant in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling, werd niet aangetroffen op de planlocatie en wordt hier ook niet verwacht.
- De aanwezigheid van beschermde fauna: broedvogels (Huismus) en vleermuizen, kan wel worden verwacht op de locatie.
- Het zondermeer uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden kan daarmee leiden tot verstoring en/of vernietigen van nest- of verblijfslocaties of ander functioneel leefgebied van deze beschermde soorten

• Vervolgstappen

- Zonder de resultaten van een aanvullend veldonderzoek naar het daadwerkelijke gebruik van het gebouw door vleermuizen en/of Huismus, kan niet beoordeeld worden of de Wet natuurbescherming in het kader van soortbescherming voor deze soorten wordt overtreden bij het uitvoeren van de voorgenomen ontwikkeling. Een aanvullend onderzoek werd geadviseerd, en na opdracht werd dit onderzoek ook direct aansluitend op de QuickScan uitgevoerd.

➤ Aanvullend onderzoek: Soortbescherming

• Resultaten

Huismus

- De soort gebruikt de planlocatie als broedlocatie. De aanwezigheid van zeker één, maar mogelijk twee nestlocaties werd vastgesteld.

Vleermuizen

- Algemeen. Bij het onderzoek werden drie soorten vleermuizen waargenomen. Gewone dwergvleermuis was hierbij de talrijkste soort. De andere waargenomen soorten, waarvan slechts enkele korte waarnemingen werden gedaan, waren Rosse vleermuis en Laatvlieger.
- Verblijfslocaties. Er werden geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen in of op de gebouwen op de planlocatie.
- Paarlocaties. Er werd geen paarlocaties aangetroffen op de planlocatie, maar wel direct ten noorden ervan op een aangrenzend perceel. Het betrof een paarterritorium van de Gewone dwergvleermuis.
- Vaste essentiële migratieroutes zijn niet aanwezig op of in de nabijheid van de planlocatie.
- De open ruimte in de nabijheid van de planlocatie werd tijdens de verrichte waarnemingen door de Gewone dwergvleermuis zelden als foerageerlocatie gebruikt.

➤ Effectbeoordeling resultaten aanvullend onderzoek

- Vleermuizen. Er worden geen "direct" negatieve effecten verwacht van de planontwikkeling op vleermuizen, maar gedurende de paartijd (half juli – half oktober), kan wel een indirect negatief effect ontstaan op een paarlocatie van de Gewone dwergvleermuis die nabij de planlocatie ligt.
- Huismus. De soort is als broedvogel aanwezig op de planlocatie. Er treedt een negatief effect bij de voorgenomen planontwikkeling: de nestlocaties verdwijnen.

-
- *Algemene broedvogels. Er werden nest-indicatieve waarnemingen gedaan van Kauw, maar andere soorten zoals Koolmees en Pimpelmees kunnen op basis van de verrichte inventarisaties evenmin worden uitgesloten. Het betreft soorten waarvan de nestlocaties niet jaarrond beschermd zijn.*

➤ **Natuurwet- en regelgeving & aanvullend onderzoek**

- **Soortbescherming**

Overtreding van de Wet natuurbescherming kan door de voorgenomen ontwikkeling in het kader van soortbescherming optreden. Deels kunnen deze overtredingen worden door het nemen van preventieve maatregelen relatief eenvoudig worden voorkomen. Dit laatste heeft betrekking op de planning van de werkzaamheden en het voorkomen van lichtuitstraling. Voor Huismus geldt dit niet. Sloop van de gebouwen leidt tot het verwijderen van nesten- en nestlocaties. Hiermee wordt de Wet natuurbescherming overtreden. Een aanvraag ontheffing is noodzakelijk. In een verkregen ontheffing zal zeer waarschijnlijk worden opgenomen dat de start van de sloopwerkzaamheden niet mag plaatsvinden tijdens de broedperiode van deze soort (half maart – begin september), tenzij voorkomen kan worden dat Huismus op de locatie gaat broeden. Let wel: dit laatste mag pas worden toegepast indien een ontheffing daadwerkelijk is toegewezen.

Preventieve maatregelen

Naast het voorkomen van verstoring van Huismus blijft ook het voorkomen van verstoring van andere broedvogels die op/in de gebouwen kunnen broeden noodzakelijk (o.a. Kauw, Koolmees, Pimpelmees). De broedtijd van deze soorten loopt globaal van half maart tot half juli. Verder dient voorkomen te worden dat tijdens de paartijd van de Gewone dwergvleermuis (half juli – half oktober) in de donkerperiode (bouw)licht uitstraalt naar de aangetroffen paarlocatie ten noorden van de planlocatie. Dit kan bereikt worden met behulp van goede zijwaartse afscherming van bouwlampen, of natuurlijk door in deze periode geen bouwlicht te gebruiken.

- **Gebiedsbescherming**

Mogelijk dient een zogeheten Voortoets te worden uitgevoerd in het kader van de mogelijke negatieve externe werking die kan uitgaan van de planontwikkeling op Natura 2000-gebieden. Overleg hierover met het bevoegd gezag wordt geadviseerd.

➤ **Aanvullend advies**

Bij nieuwbouw is isolatie een belangrijk doel. Als gevolg hiervan verdwijnen in deze gebouwen veelal mogelijkheden voor vleermuizen voor dagrustplaatsen of voortplantingslocaties. Hoewel er in dit geval vanuit de wetgeving geen strikte eis is ten aanzien van deze soortgroep, luidt het advies toch te (laten) onderzoeken of er één of meerdere zogeheten inbouwkasten kunnen worden opgenomen in de geplande nieuwbouw. De kosten hiervoor zijn relatief laag. AFO kan adviseren over de meest geschikte locaties hiervoor en het juiste type verblijfplaatsen.

1 Inleiding

In opdracht van Woudenburcht Ontwikkeling B.V werd door AFO een Natuurtoets verricht voor de sloop en vervangende nieuwbouw op een perceel aan Hamersveldseweg 71 te Leusden. In eerste instantie werd een QuickScan-onderzoek verricht. Op basis van de resultaten van deze QuickScan werd, vrijwel aansluitend, een aanvullend veldonderzoek gestart. Het veldonderzoek werd uitgevoerd in de periode april tot september 2019. De resultaten van zowel het QuickScanonderzoek als het aanvullende onderzoek in het kader van soortbescherming worden in deze rapportage beschreven, en toetsing aan de natuurwet- en regelgeving vindt plaats.

De invulling van het type nieuwbouw dat op de locatie zal gaan plaatsvinden was na de uitvoering van het onderzoek nog enige tijd in ontwikkeling. De definitieve rapportage van het onderzoek werd hierdoor enige tijd uitgesteld.

Natuurtoets natuurwet en regelgeving. *Het primaire doel van een Natuurtoets is de invloed van een project of ontwikkeling op aanwezige beschermde natuurwaarden te beoordelen. De natuurwet- en regelgeving kent hierbij zowel bescherming van soorten als van gebieden. Als eerste stap wordt veelal een QuickScan-onderzoek verricht om een duidelijk beeld te verkrijgen van de aanwezige of mogelijk aanwezige beschermde flora en fauna en de aanwezigheid van beschermde leefgebied van soorten. Hierbij wordt de projectlocatie kort onderzocht en mogelijke effecten van het project op aanwezige of mogelijk aanwezige natuurwaarden worden beoordeeld. Op basis hiervan kan reeds worden vastgesteld in hoeverre een project of ruimtelijke inrichting in strijd is, of mogelijk kan zijn, met de natuurwet- of regelgeving. Bij een QuickScan-onderzoek dient daarnaast duidelijk te worden of meer informatie noodzakelijk is om dit correct te kunnen beoordelen. Dit kan zijn aanvullend onderzoek in het kader van de Natuurtoets, daarbij uitgaande van het voorgenomen project of de ruimtelijke ingreep. Maar, de resultaten van de QuickScan kunnen ook aanleiding zijn het project of de ruimtelijke ontwikkeling bij te stellen. Waarbij gedacht kan worden aan de wijze uitvoering, het ontwerp, en/of andere activiteiten die hiermee samenhangen, zoals de planning van de uitvoering. Indien voldoende informatie verkregen is voor de beoordeling dient een Natuurtoets uiteindelijk ook te bepalen of vergunningverlening/ontheffing in het kader van de natuurwet- en regelgeving aan de orde is.*

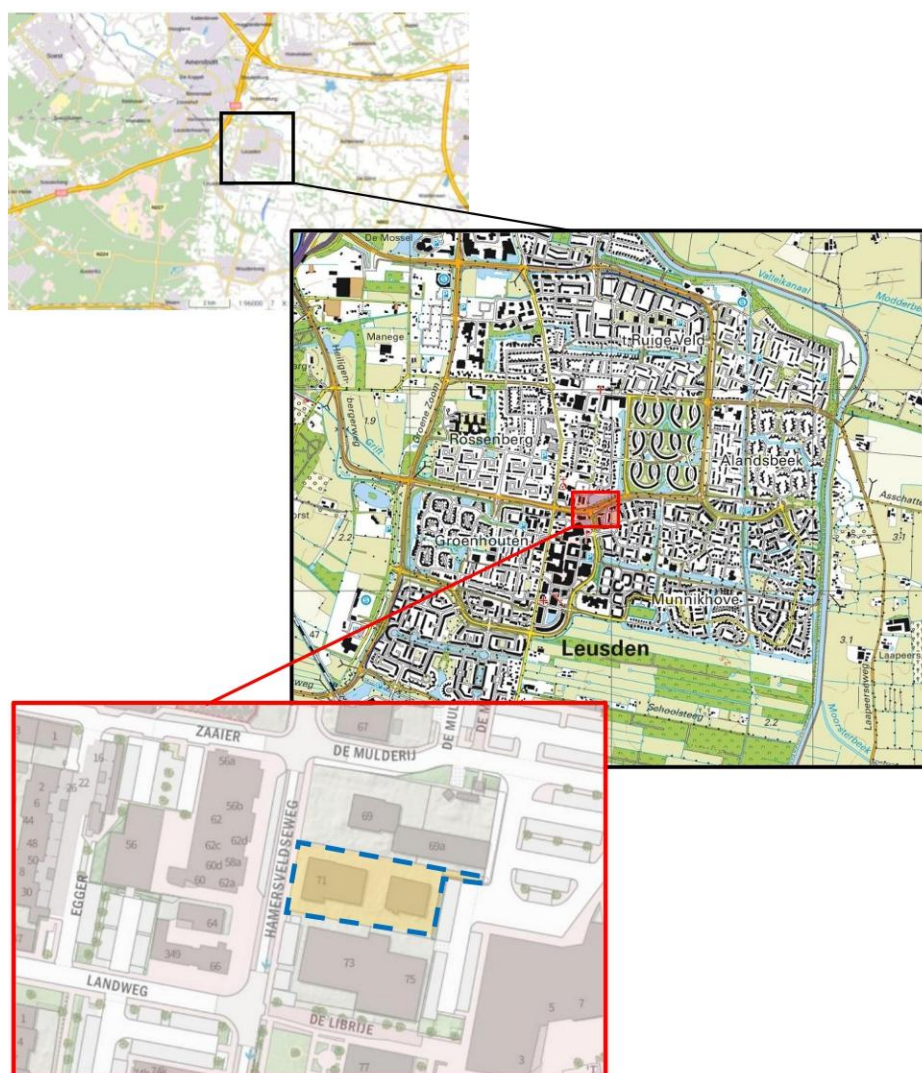
Leeswijzer

In deze rapportage worden achtereenvolgend behandeld:

- A. Beschrijving van de planlocatie en van de voorgenomen ontwikkeling.
- B. Relevante wet- en regelgeving: vaststellen toetsingskader
- C. Beoordeling Natuurwaarden
- D. Resultaten aanvullend veldonderzoek: soortbescherming
- E. Effectbeoordeling soortbescherming
- F. Conclusie Natuurwet- en regelgeving
- G. Aanvullend advies

2 Globale beschrijving onderzoeksgebied

Het planperceel Hamersveldseweg 71, ligt in het centrale deel van de plaats Leusden, gemeente Leusden (Utrecht). In de directe omgeving van het perceel bestaat de bebouwing uit een mix van gebouwen uit vrij recente periode als gebouwen uit oudere soms historische periode. Deels betreft dit laagbouw, maar er staan op relatief korte afstand ook enkele flats met vijf woonlagen. Langs de Hamersveldseweg zijn in de omgeving van de planlocatie meerdere winkels en horecagelegenheden aanwezig. Grote aaneengesloten groengebieden liggen niet in de nabijheid. De “groene elementen” die in directe omgeving aanwezig zijn bestaan uit kleine openbare plantsoenen, begeleidende bomenrijen langs straten, en tuinen behorende bij woonhuizen. Circa 500 meter zuidelijk begint het open en vrijwel onbebouwde buitengebied, dat bestaan uit grasland afgewisseld met kleine stroken bos. In andere richtingen loopt de aaneengesloten bebouwing van de plaats Leusden over een grotere afstand door. Open water is niet in de zeer directe nabijheid van de planlocatie aanwezig, maar een smalle doorgaande vaart, de Kooikersgracht, loopt op ca. 300 meter ten zuidoosten. Deze vaart met begeleidende bomen vormt een vrijwel doorlopende, smalle groenzone tot aan het Valleikanaal, dat circa 1,3 kilometer oostelijk van de planlocatie loopt, direct na de rand van de bebouwing.

Figuur 1. De Ligging van de planlocatie, in de meest gedetailleerde inzet omgeven door een blauw geblokte lijn. Bewerkte topografische kaarten © 2021 PDOK/Kadaster. (grid: kilometerhokken).

3 Voorgenomen ontwikkeling

3.1 Bestaande situatie

Het planperceel is rechthoekig van vorm en circa 49 bij 23 meter groot. Aan de voorzijde staat een woonhuis met de langste zijde parallel aan de Hamersveldseweg. Dwars op dit stenen woonhuis, maar wel hiermee verbonden, staat een oud stalgebouw, eveneens met stenen muren. Het woongebouw heeft één woonlaag met een zolder. Het stalgebouw heeft naast de benedenverdieping grote zolderverdieping. Het woonhuis heeft een mansardedak. Het stalgebouw heeft een laag doorlopend wolfsdak, dat als gevolg van de aansluiting met het woonhuis slechts drie vlakken heeft. Beide daken zijn belegd met pannen (zie foto 1).

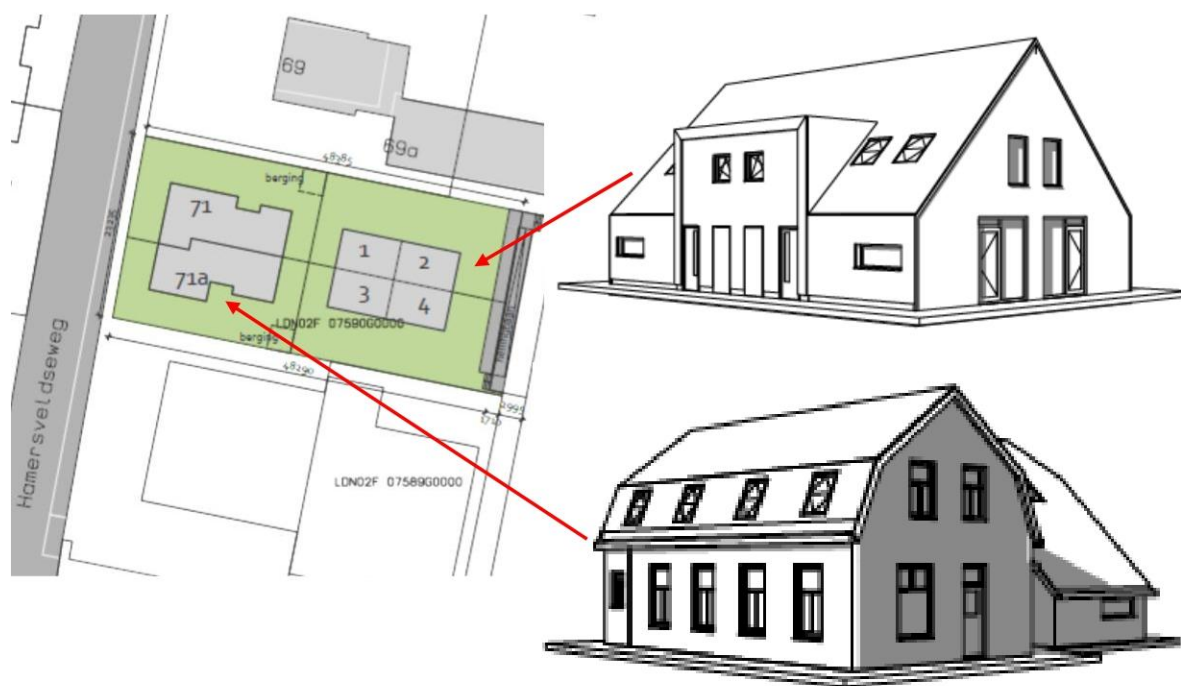
Aan de achterzijde van het perceel staat een losse stenen schuur, voorzien van een zadeldak met pannen. Ook dit gebouw, dat als opslagruimte dienst doet, heeft een vliering. Verreweg het grootste deel van de open ruimte rond de gebouwen is met klinkers bestraat.

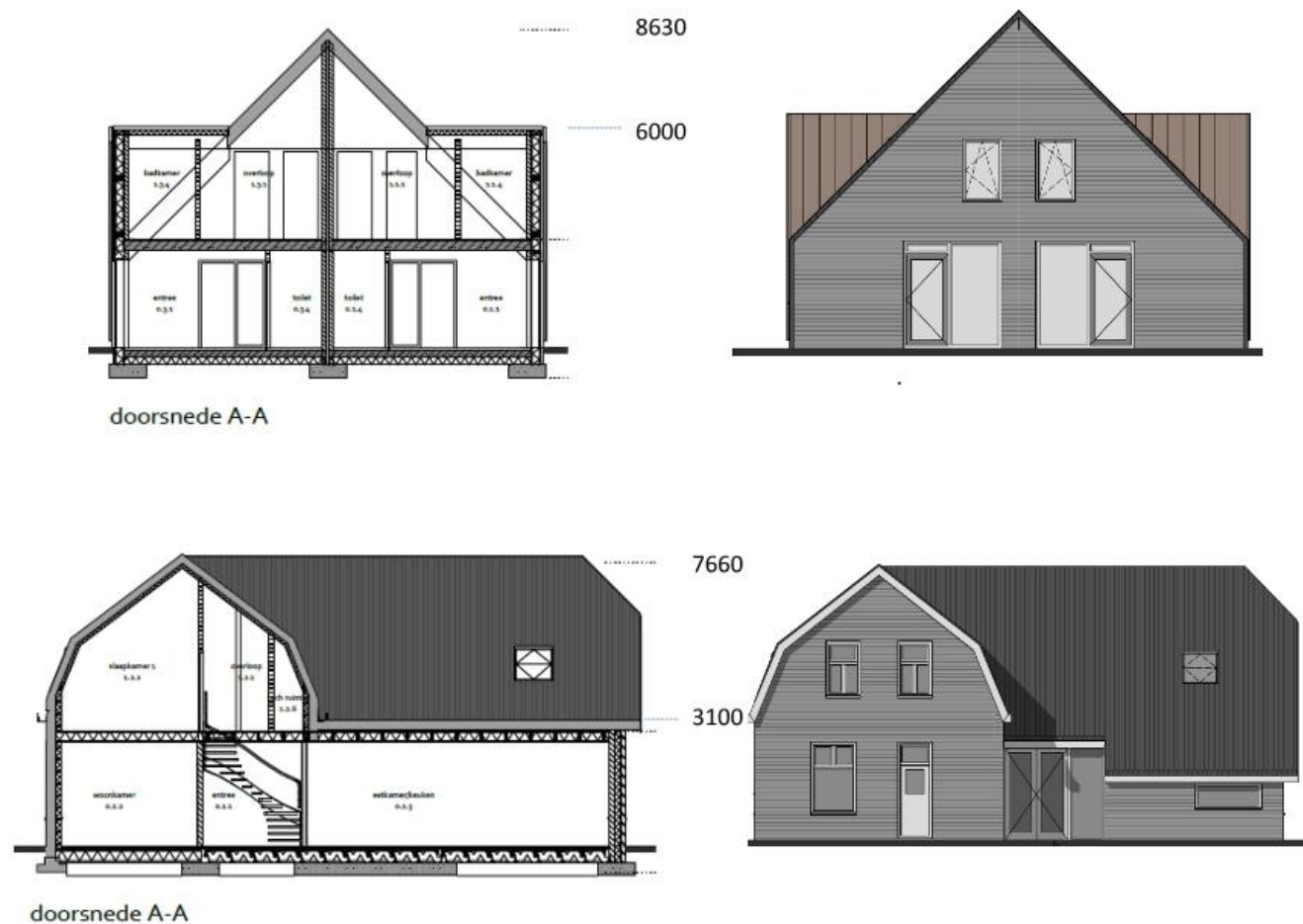
Foto 1. De bestaande bebouwing. Foto langs de westzijde vanaf de achterzijde van het perceel richting de Hamersveldseweg, met respectievelijk: de vrijstaande schuur (voorgrond rechts), het stalgebouw (midden), en het daarmee verbonden woonhuis (grijze dak dwars op het stalgebouw).

3.2 Toekomstige situatie

Het voornemen is alle aanwezige gebouwen te slopen en twee nieuwe woongebouwen op te realiseren. De situering van de beide woongebouwen is vrijwel identiek aan die van de huidige situatie. Op het voorste deel komt een boerderijwoning “terug”, met twee appartementen. Op het achterste deel van het perceel komt in de nieuwe situatie een tweede woongebouw; een zogeheten kwadrantenwoning, met vier appartementen. De woonboerderij krijgt een nokhoogte van ruim zeven meter, waarbij de vormgeving nagenoeg gelijk is aan het bestaande gebouw. Het kwadrantengebouw krijgt een nokhoogte van ruim 8 meter.

Figuur 2. Het planperceel met de situering van de nieuwe woongebouwen. Aan de rechterzijde een art-impression van de beide gebouwen. Bron: ARCOM architectuur + bouwmanagement

Figuur 3. Boven een tekening met maten van de kwadrantenwoning, onder een tekening van de boerderijwoning. Bron: ARCOM architectuur + bouwmanagement

4 Natuurwet- en regelgeving

Nederlandse natuurwet- en regelgeving. Mede in navolging van Europese wetgeving en richtlijnen vereist de Nederlandse wetgeving dat bij voorgenomen plannen of projecten ingrijpende schade aan beschermde planten en dieren voorkomen wordt. Alleen onder bepaalde voorwaarden kan hier een uitzondering op gemaakt worden. Met ingang van januari 2017 heeft de natuurwetgeving in Nederland wederom een verandering ondergaan en werd zowel de natuurwetgeving die betrekking heeft op soorten als de natuurwetgeving die betrekking heeft op gebiedsbescherming samengevoegd in de (nieuwe) Wet natuurbescherming. De vóór deze datum bestaande natuurwetgeving waaronder de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet '98, zijn hiermee komen te vervallen. Met deze verandering zijn tevens ook inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd, onder meer wat betreft de beschermingsstatus van soorten.

Bij een project of planontwikkeling dient nog altijd als eerste duidelijk te worden of beschermde soorten of leefgebieden van soorten door het ten uitvoer brengen van de plannen, een voor de wetgeving relevante, schade kunnen ondervinden. Mocht worden vastgesteld dat schade zou kunnen optreden, dan hoeft dit zeker niet altijd het einde van het project te betekenen. Onder bepaalde voorwaarden kan in veel gevallen het project of planontwikkeling toch worden gerealiseerd. Mogelijk vereist dit wel enige aanpassing in de voorgenomen activiteiten of ontwikkelingen. Het is zodoende zaak bij een project al in een vroeg stadium kennis te vergaren of er mogelijke belemmeringen zijn vanuit de natuurwetgeving. Daarbij kan uiteindelijk een aanvraag vergunning of ontheffing noodzakelijk worden. In vrijwel alle gevallen waar op de voorhand schade aan beschermde soorten niet kan worden uitgesloten is een aantal stappen noodzakelijk:

1. Inventarisatie van de aanwezige of te verwachten natuurwaarden
2. Waardering verkrijgen van de aanwezige natuurwaarden
3. Inschatting en beoordeling maken van ecologische effecten van voorgenomen activiteiten of ingrepen op beschermde natuurwaarden
4. Terugkoppeling met de ontwikkelaar/opdrachtgever over de verkregen resultaten, zodat bepaald kan worden welke weg verder gevolgd moet worden

Naast bescherming van individuen van soorten en hun leefmilieu zijn in Nederland bovendien waardevolle natuurgebieden aangewezen die Europese bescherming kennen in de Habitat- en Vogelrichtlijn en eveneens vallen onder de Wet natuurbescherming. Ruimtelijke ingrepen in deze gebieden worden vrijwel niet toegestaan, maar ook ontwikkelingen of projecten in de nabijheid van deze gebieden dienen rekening te houden met deze wetgeving. De natuurwetgeving is er namelijk ook op gericht deze gebieden te behoeden voor activiteiten en ingrepen in aangrenzend en nabijgelegen terrein die effect kunnen hebben in de beschermde gebieden ("externe werking"). Ook gebieden die behoren tot de zogenoemde Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) kennen een planologische gebiedsbescherming. De provincie kan ook gebieden buiten het Natuurnetwerk met speciale natuurwaarden een speciale (planologische) bescherming toekennen. Dit is onder meer het geval bij weidevogelgebieden voor zover deze niet in het Natuurnetwerk liggen.

Overheidsorganisaties en instellingen worden eveneens geacht rekening te houden met zogenoemde Rode-Lijst soorten en doelsoorten. Het betreft flora en fauna die soms geen bescherming kennen in de Wet natuurbescherming, maar wel behoren tot soorten die als kwetsbaar of bedreigd worden beoordeeld.

4.1 Toetsingskader voorgenomen ontwikkeling

4.1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt vastgesteld aan welke natuurwet- en regelgeving, of onderdelen hiervan, de voorgenomen ontwikkeling nader getoetst zal moeten worden.

4.1.2 Gebiedsbescherming

➤ Natura 2000-gebieden

De planlocatie ligt -uiteraard- niet in een Natura 2000-gebied. Natura 2000-gebieden liggen zoals zichtbaar is in figuur 4 op grotere afstand. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied ligt op circa 15 kilometer afstand. Dit betreft het gebied Arkemheen ten noorden van de planlocatie. Het Natura2000-gebied Veluwe, dat zich over een groot oppervlak ten westen uitstrekt, ligt op circa 20 kilometer afstand. Op vergelijkbare afstand ligt het gebied Rijnstangen ten zuiden van de planlocatie. Andere Natura 2000-gebieden bevinden zich op grotere afstand. Natura 2000-gebieden worden tegen negatieve invloeden van buitenaf beschermd door het begrip “externe werking”. Dit houdt in dat toetsing aan de Wet natuurbescherming dient plaats te vinden voor activiteiten waarvan niet direct op de voorhand kan worden gesteld dat ze geen negatieve invloed hebben op aanwezige natuurwaarden in het beschermde gebied, ook al ligt de planlocatie zelf buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied. Een voorbeeld hiervan is de stikstofemissie/depositie die veroorzaakt kan worden door ontwikkelingen buiten het beschermde gebied, maar een negatief effect kan hebben binnen de grenzen van Natura 2000-gebieden die hiervoor gevoelig zijn. Deze potentiële

Figuur 4. De ligging van de planlocatie (rode ster) ten opzicht van Natura-2000 gebieden. De fel groen en blauw aangegeven gebieden betreffen Natura 2000-gebied.

verstoringsbronnen dienen beoordeeld te worden en mogelijke effecten te worden beschreven. In dit geval kunnen in dit kader potentieel aanwezige verstoringsbronnen, anders dan de stikstofemissie, worden uitgesloten. Het betreft potentiële verstoringsbronnen als geluid, licht en menselijke aanwezigheid. De planlocatie ligt te ver van de bovengenoemde beschermde gebieden om enige effect te weeg te kunnen brengen. Een beoordeling van de stikstofemissie/depositie zal mogelijk door de opdrachtgever separaat worden uitgevoerd en wordt verder in deze rapportage niet behandeld.

➤ **Natuurnetwerk Nederland**

De planlocatie maakt, eveneens reeds redelijk voorspelbaar, geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) of behoren tot de zogeheten Groene Contour (fig. 5). De Groene Contour geeft gebieden aan waarvoor het streven is deze in de toekomst deel uit te laten maken van het Natuurnetwerk Nederland. Gebieden die behoren tot één van beide gebieden liggen op veel minder grote afstand dan Natura 2000-gebieden. Het Natuurnetwerk Nederland kent niet het begrip “externe werking” als instrument om negatieve beïnvloeding te beoordelen. Wel is er vanuit de provinciale regelgeving een planologische bescherming die negatieve beïnvloeding van “buitenaf” dient te voorkomen. Gelet op de reeds bestaande bebouwing op de planlocatie en de beoogde herbouw, is een nadere toetsing aan de regelgeving hier niet aan de orde.

4.1.3 Soortbescherming

Een klein deel van de in Nederland voorkomende flora en fauna kent, naast de algemeen van toepassing zijnde zorgplicht, een speciale bescherming in de Wet natuurbescherming. De locatie van het voorkomen van deze soorten is daarbij niet bepalend. De zorgplicht geldt voor alle soorten, en

Figuur 5. De ligging van de planlocatie (rode pijl) ten opzichte van gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (donker groen) of Groene Contour (licht groen). Bron: Provincie Utrecht.

de strekking hiervan is dat schade, waar redelijkerwijs mogelijk, altijd zo goed mogelijk dient te worden voorkomen.

4.1.4 Conclusie

Voor de verdere toetsing van de voorgenomen ontwikkeling is de Wet natuurbescherming van toepassing in het kader van soortbescherming, en in het kader van gebiedsbescherming dient een zogeheten Voortoets te worden uitgevoerd, om te bepalen of, en in welke mate, er sprake kan zijn van negatieve effecten op Natura 2000-gebieden. In dit geval houdt dit uitsluitend in dat een beoordeling van de stikstofemissie/depositie moet plaatsvinden. Deze laatste beoordeling vindt separaat plaats en maakt geen deel uit van deze Natuurtoets.

5 Beoordeling natuurwaarden

5.1 Inleiding

Op 25 april 2019 is een veldbezoek gebracht aan de planlocatie. Daarbij werd de planlocatie, en de directe omgeving, beoordeeld op aanwezige natuurwaarden. Daarnaast werd de locatie beoordeeld op de mogelijk te verwachten natuurwaarden, relevant in het kader soortbescherming. Dit gebeurde op basis van “expert judgement”, waarbij de basis gevormd werd door kennis over het voorkomen van beschermde soorten in deze regio, aangevuld met de verkregen informatie tijdens het veldonderzoek over het aanwezige biotoop. In een enkel geval werden hierbij waarnemingsatlassen of databases gebruikt.

5.2 Resultaten veldbezoek QuickScan

5.2.1 Algemeen

Het woonhuis werd tijdens het veldbezoek nog daadwerkelijk bewoond. De achterliggende vrijstaande schuur werd gebruikt als opslaglocatie. De ruimte tussen de gebouwen en het aangrenzende erf aan de noordzijde werd gebruikt voor het parkeren van auto's. Het planperceel is voor het overgrote deel verhard met klinkers. Langs de zuidzijde staat een ruim twee meter hoge schutting op de erfafscheiding. Aan de noordzijde is over de lengte van het woonhuis en het bijbehorende stalgebouw een lage afscheiding met heesters aanwezig, waarachter op het aangrenzende erf hogere opgaande struiken en bomen staan. Deze schermen het achterliggende grote woonhuis op dit erf vrijwel geheel af. Aan de achterzijde is langs deze noordzijde een lage afrastering aanwezig waarachter op enkele meters afstand een tweede lager woonhuis staat. De oostzijde van het perceel heeft een hoge gazon afrastering, waarachter een grote open parkeerplaats ligt. Tegen de afrastering staan enkele kleine boompjes en buiten het perceel loopt een laag haagje langs het raster.

5.2.2 Vegetatie/Flora

➤ Aanwezige vegetatie/flora

De ruimte rond de planlocatie is geheel verhard op twee locaties na. Aan de voorzijde van het woonhuis langs de Hamersveldseweg en langs de zuidelijke kopzijde doorlopend is een tuintje aanwezig. Deze tuin aan de voorzijde is al geruime tijd niet gecultiveerd onderhouden. Tegen de gevel staan nog enkele uitheemse (klim)struiken en een druif, maar voor het overige is het verwilderd: grassen (Kweek, Straatgras, Engels raaigras) met ruderales kruiden, o.a. Gewone Paardenbloem, Canadese fijnstraal, teunisbloem (spec.) en Bijvoet. Voor het stalgebouw is een klein onverhard deel (zuidzijde) ingericht als groentetuintje. Op overige delen van het perceel is schaars vegetatie aanwezig tussen de stenen, met name op de overgang van de straat en de muren van de gebouwen. Aangetroffen soorten o.a.: Hertshoorn weegbree, Canadese fijnstraal, Vroegeling, Ridderzuring, Zevenblad, Gewoon biggenkruid, Grote brandnetel, Pitrus en opslag van Zwarte els en populier.

➤ Te verwachten beschermde flora

Op de planlocatie en in de directe nabijheid wordt geen beschermde flora verwacht relevant in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling.

5.2.3 Fauna

➤ Vogels

Tijdens het veldbezoek werd Huismus en Kauw waargenomen op het planperceel.

-
- Te verwachten (broed)vogels. Het planperceel biedt nauwelijks tot geen geschikte vegetatie als broedgelegenheid voor vogels. De aanwezigheid van Merel is evenwel niet geheel uit te sluiten (struiken voortuintje), maar de kans wordt klein geacht. De gebouwen (o.a. nissen, en pannen daken) bieden gelegenheid aan holenbroeders om te nestelen: Pimpelmees, Koolmees, Spreeuw, en de waargenomen Huismus en Kauw kunnen broedvogels zijn. Aan de achterzijde van het stalgebouw is een nestkastje opgehangen. Gierzwaluw wordt op de planlocatie niet verwacht, de gebouwen zijn relatief laag tot zeer laag (achterliggen de schuur). De soort is wel als broedvogel bekend op een locatie ten zuiden van de straat Librije die ten zuiden van de planlocatie loopt. Op deze locatie is een woonwijk aanwezig met een groot aantal, wat vorm betreft identieke, twee woonlagen tellende woonhuizen met een pannen zadeldak.

- Zoogdieren

Vleermuizen

De gebouwen geven met name op en nabij de daken (pannen en loodslabben, betimmering) voor vleermuizen mogelijkheden om achterliggende kleine ruimte te benutten als vaste verblijfplaats. Beide zolders werden tijdens het bezoek geïnspecteerd op het mogelijke gebruik door vleermuizen. Voor zover zichtbaar, was die niet het geval. Er is op veel locaties betimmering met plaatmateriaal aanwezig. Een negatief resultaat wil in dit geval dus geenszins zeggen dat er geen vleermuisverblijfplaatsen op de niet zichtbare/inspecteerbare gedeelten aanwezig zijn. De aanwezigheid van de soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger behoort zeker tot de mogelijkheden.

Overige soorten

De zolders van de gebouwen werden naast op aanwezigheid van vleermuizen eveneens geïnspecteerd op mogelijke aanwezigheid van Steenmarter. Er werden geen sporen aangetroffen die wezen op de aanwezigheid van deze soort.

Naast algemene soorten, zoals Bosmuis, Bosspitsmuis en Egel, worden geen soorten verwacht met een zwaarder beschermingsregime.

- Overige soortgroepen

Op deze planlocatie worden geen soorten verwacht die een zwaarder beschermingsregime kennen relevant in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling.

Foto 2. Het voorste deel van het woonhuis, grenzend aan de Hamersveldse weg.

6 Voorlopige conclusie Wet natuurbescherming QuickScan

- **Gebiedsbescherming**

Bepaald dient te worden of de voorgenomen ontwikkeling in het kader van de stikstofemissie een verdere toetsing noodzakelijk maakt en een zogeheten Voortoets noodzakelijk is. Andere potentiële verstoringsbronnen hoeven hierbij niet aan bod te komen.

- **Soortbescherming**

Op de planlocatie kunnen soorten aanwezig zijn die een hoge beschermingsstatus hebben in de Wet natuurbescherming. Voor het merendeel van de hier mogelijk te verwachten broedvogels kan schade bij de voorgenomen werkzaamheden voorkomen worden door het nemen van preventieve maatregelen. Dit geldt niet in het geval Huismus aanwezig is als broedvogel. De nestlocaties van deze soort zijn jaarrond beschermd. Of deze soort daadwerkelijk als broedvogel aanwezig is zal onderzocht moeten worden, want sloop zou betekenen dat deze nestlocaties zullen verdwijnen, waarmee de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Ook de aanwezigheid van vleermuizen, een soortgroep met een zwaar beschermingsregime, wordt als een reële mogelijkheid beoordeeld. Ook hiervoor geldt dat sloop van het gebouw kan leiden tot het verloren gaan van verblijfslocaties.

Hoewel de omstandigheden en data geen aanleiding geven om voor Gierzwaluw een volledige inventarisatie uit te voeren, wordt - als extra zekerheid - geadviseerd de vleermuisonderzoeken in het voorjaar vooraf te laten gaan door een controle op de aanwezigheid van Gierzwaluw.

Het voorafgaand beschreven aanvullende onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten werd geadviseerd aan de opdrachtgever. Zonder deze gegevens zou een volledige en afdoende toetsing aan de Wet natuurbescherming immers niet mogelijk zijn. De opdrachtgever heeft direct na het veldonderzoek voor de QuickScan opdracht verstrekt voor het geadviseerde aanvullende onderzoek. Dit aanvullende onderzoek wordt in de volgende hoofdstukken beschreven.

7 Aanvullend onderzoek

7.1 Inleiding

Het aanvullende veldonderzoek richtte zich op de soortgroep vleermuizen en de broedvogelsoort Huismus, waarvoor de planlocatie mogelijk functionaliteit zou kunnen hebben in de vorm van nest- of verblijfslocaties.

7.2 Broedvogels: Huismus

7.2.1 Methode

Er werden specifiek voor deze soort twee inventarisatiebezoeken in de ochtend gebracht aan de planlocatie: 25 april 2019, gecombineerd met een algemene inventarisatie ten behoeve van de QuickScan en 9 mei 2019. Daarbij werd ruim een uur op en nabij de planlocatie doorgebracht, waarbij vanaf verschillende zijden de planlocatie werd geobserveerd. De weersomstandigheden waren gunstig voor inventarisatie; geen regen, geen harde (wind ter plekke < 4 bft.).

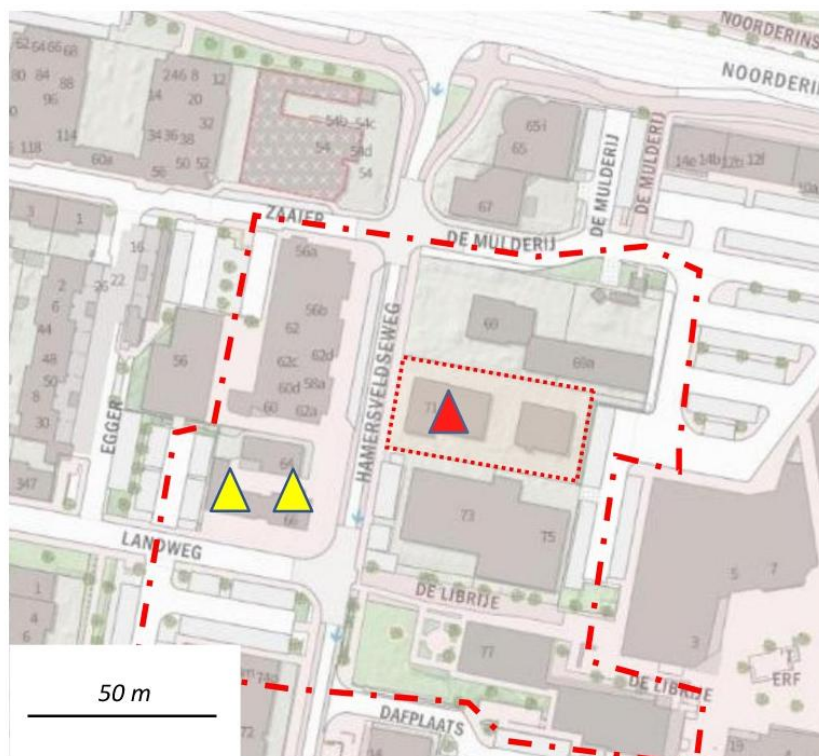
7.2.2 Resultaten

Bij beide bezoeken werd de aanwezigheid van Huismus vastgesteld op de planlocatie. Daarbij werd tevens één broedlocatie vastgesteld. Bij het eerste bezoek - 25 april - werd regelmatig een mannetje waargenomen dat nestindicerend gedrag vertoonde (zang), vanaf de nok of zittend op de schuine zijde waar zich de dak-overgang bevindt van het stalgebouw en het woonhuis. Bij het tweede bezoek werden naast één mannetje ook twee vrouwtjes waargenomen. Van één van de vrouwtjes werd waargenomen dat ze in een opening verdween die zich op de bovengenoemde dakovergang bevond (zie foto 2) en hier voor langere tijd in verbleef (min. 15 minuten). Van het tweede vrouwtje werd niet waargenomen dat ze ergens onder de pannen verdween, maar deze had duidelijk wel een binding met de planlocatie, en specifiek de eerder beschreven dakovergang waar het andere vrouwtje een duidelijke aanwijzing gaf voor de aanwezigheid van een nest.

Foto 2. De witte pijl geeft de locatie aan van een nestplaats van Huismus. Op de inzet een vrouwtje Huismus op de nok.

Op 9 mei werd ook de directe omgeving van het planperceel geïnventariseerd op de aanwezigheid van Huismus. Op één locatie werd Huismus aangetroffen: een zingend mannetje op de nok van een winkelpand en een vrouwtje in de dakgoot van de achterliggende grote aanbouw. Beide gebouwen hebben pannen daken met een goot en leken daarmee ook geschikt als nestlocatie.

Figuur 6. Waarnemingen van Huismus (nest-indicerend) in de nabije omgeving (gele driehoek). De nestlocatie op de planlocatie met een rode driehoek aangegeven, het planperceel is omgeven met een rode stippellijn, het geïnventariseerde gebied is omkaderd met een rode onderbroken lijn. Bewerkte topografische kaarten © 2021 PDOK/Kadaster.

7.3 Vleermuizen

7.3.1 Inleiding

Vleermuissoorten die op deze planlocatie verwacht kunnen worden zijn: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Daarnaast is het voorkomen van andere minder algemene soorten zoals Baardvleermuis nooit geheel uit te sluiten. Het zijn alle soorten die gebouwen gebruiken als verblijflocaties zowel individueel als in groepen, bijvoorbeeld als kraamkolonie.

7.3.2 Materiaal & methoden

Materiaal. Waarnemingen werden verricht met behulp van batdetectoren waarmee digitale (time expansion) opnamen konden worden vastgelegd, die vervolgens konden worden opgeslagen op een digitale recorder. Met deze digitaal geregistreerde geluidswaarnemingen kon later, indien nodig, de waargenomen soort met meer zekerheid worden bepaald met behulp van computersoftware (spectrogram). Soms werden zaklampen gebruikt om visuele waarnemingen te ondersteunen. Bij geschikte lichtomstandigheden leverden visuele waarnemingen zonder enig hulpmiddel bij dit onderzoek eveneens belangrijke informatie op, met name bij het onderzoek in de voorjaars/zomerperiode (schermerperiode)

Weersomstandigheden. Er werd uitsluitend geïnventariseerd indien de weersomstandigheden activiteiten van vleermuizen niet beperkten, dus niet bij harde wind (> 4 Bft) of (substantiële) regenval binnen een belangrijk deel van de onderzoeksperiode.

Methode/werkwijze. De verrichte onderzoeksinspanning en de gehanteerde onderzoeksperioden vonden plaats volgens de richtlijnen van “het vleermuisprotocol 2017”. In enkele gevallen kan daarbij afgeweken worden van de standaard werkwijze die hierin wordt aangegeven. De onderbouwing hiervoor wordt dan hieronder aangegeven, met aanvulling bij de veldbezoeken. Om te bepalen of de loodsen door vleermuizen werden gebruikt als verblijfplaats, werd tijdens het voorjaar/zomeronderzoek door twee waarnemers diagonaal aan twee zijden van het perceel gepost rond de tijd dat vleermuizen “uitvliegen”. Zo kon met grote zekerheid bepaald worden of vleermuizen één van de gebouwen gebruikten als verblijfplaats. Tussen de waarnemers was contact met behulp van portofoons, zodat over verrichte waarnemingen direct kon worden gecommuniceerd. Daarmee kon eventuele vliegrichting en herkomst van waargenomen vleermuizen nog beter worden vastgesteld. Afhankelijk van het aantal dieren dat hierbij wordt waargenomen kan direct ook een beeld worden verkregen van de aard van de verblijfplaats. Maar de resultaten kunnen alsnog aanleiding vormen het veldonderzoek uit te breiden, om aanvullende informatie te verkrijgen over een verblijfplaats. De gehanteerde waarnemingsmethode maakte een controlebezoek in de ochtend/einde donkerperiode overbodig om vast te stellen of het gebouw gebruikt werd als (zomer)verblijfplaats. De aanwezige gebouwen worden niet beschouwd als een potentiële (massa) winterverblijfplaats voor de Gewone dwergvleermuis.

7.3.3 Resultaten

De eerste twee bezoeken richtten zich, zoals beschreven in § 7.32, op het vaststellen van vleermuizen die mogelijk de gebouwen zouden kunnen verlaten in de schemer. Daarnaast werd informatie verkregen over vleermuizen die het perceel gebruikten als foerageergebied, en “en passant” van over- of voorbijvliegende dieren. De bezoeken in het najaar richtten zich hoofdzakelijk op het waarnemen van eventueel aanwezig paarverblijfplaatsen. De vermelde aanvangstijd de twee bezoeken in het voorjaar liggen ruim voor het eerste uitvliegtijdstip van vleermuizen. De reden hiervoor is dat, ondanks dat de soort hier niet verwacht werd, in het voorjaar als extra check de veronderstelde afwezigheid van Gierzwaluw werd gecontroleerd.

- **17 Juni, 2019.** Tijd: 21:20 - 00:00. Temp. (start) 18 °C, onbewolkt, wind 0-1 Bft.

Er werden deze avond extreem weinig waarnemingen gedaan van vleermuizen. Het meest opmerkelijke was dat er zelfs geen Gewone dwergvleermuis werd waargenomen op de planlocatie. Er werden slechts enkele waarnemingen gedaan van Rosse vleermuis (22:30 & 22:58) en Laatvlieger (22:47). Dit waren duidelijk overvliegende dieren (korte waarnemingstijd), die geen binding hadden met de directe omgeving van de planlocatie.

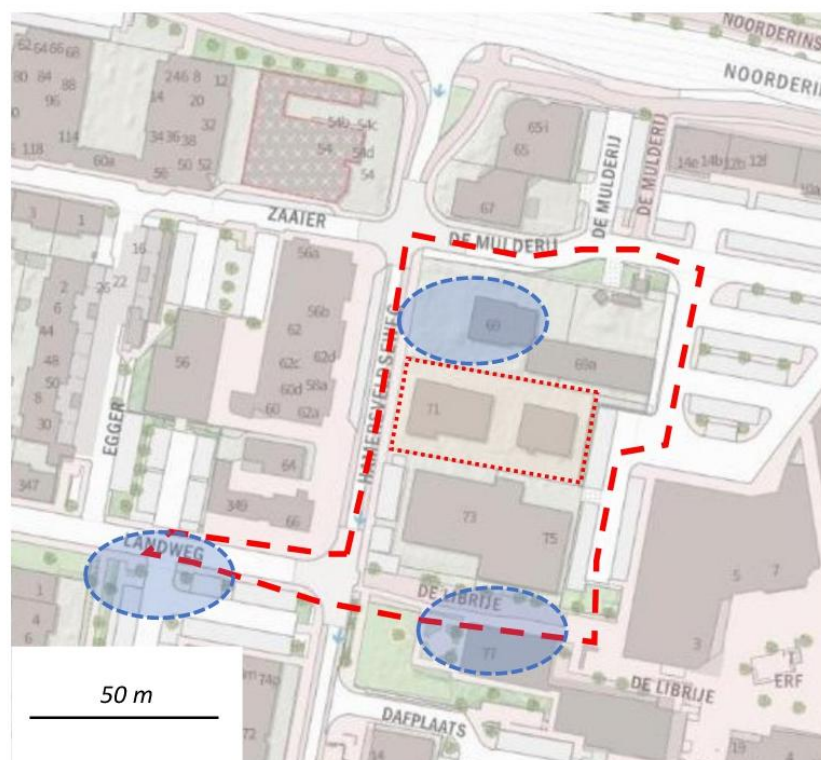
Er werden geen waarnemingen gedaan van Gierzwaluw.

- **12 Juli, 2019.** Tijd: 21:17 -23:55. Temp. (start) 17 °C, bewolking ~40 %, wind NW: 2 Bft.

Er werden twee vleermuissoorten waargenomen: Rosse vleermuis en Gewone dwergvleermuis. De Rosse vleermuis werd om 22:26 en 22:52 waargenomen. Het betrof een korte waarnemingen van een overvliegend exemplaar. Een Gewone dwergvleermuis wordt om 22:15 waargenomen boven het lage woonhuis dat zich aan de achterzijde van het perceel ten noorden op het aangrenzende perceel

Er werd één waarneming van Gierzwaluw gedaan. Twee exemplaren werden ver noordelijk van de planlocatie om 22:10 voor korte tijd hoog in de lucht waargenomen.

Waarnemingen met name gericht op mogelijk aanwezige paarlocaties. Er werd deze avond/nacht slechts één soort waargenomen namelijk Gewone dwergvleermuis. Boven de planlocatie werden verspreid over de waarnemingsperiode een aantal korte waarnemingen gedaan van deze soort. Er werden geen werfroepen waargenomen boven het perceel. Boven het noordelijk aangrenzende perceel werden tot 23:30 waarnemingen gedaan van een hier rondvliegend exemplaar dat een werfrop ten gehore bracht. Deze waarnemingen werden gedaan vanaf het planperceel en bij een grotere ronde die een aantal keer werd gelopen in de nabijheid van de planlocatie. Er werd hierbij op nog twee locaties een paarterritorium waargenomen waar een exemplaar met werfrop rondvloog (zie fig. 7)

Figuur 7. Globale positie van paarterritoria van de Gewone dwergvleermuis (lichtblauw). De planlocatie is centraal aangegeven met een rode stippellijn, de gelopen waarnemingsroute met een rood geblokte lijn. Waarnemingen 3 september 2019. Bewerkte topografische kaarten © 2021 PDOK/Kadaster.

Hoofddoel van het veldbezoek was wederom mogelijk aanwezige paarlocaties/paarverblijven te traceren. Hierbij werd alleen waargenomen vanaf het planperceel. Wederom werden boven de planlocatie uitsluitend waarnemingen gedaan van de kort overvliegende exemplaren van de Gewone dwergvleermuis. Op het perceel ten noorden van het planperceel was herhaaldelijk een exemplaar waar te nemen dat een werfroep liet horen. Een enkele keer vloog het dier hierbij nabij de grens

tussen de twee percelen. Gelet op de zeer stabiele situatie werd besloten de waarnemingen na 1,5 uur te beëindigen.

7.3.4 Conclusie aanvullend vleermuisonderzoek

Verblijfplaats. Er werden geen waarnemingen gedaan die er op duiden dat de gebouwen op de planlocatie gebruikt worden als vaste verblijfplaats door vleermuizen. Dat wil zeggen; dat vleermuizen er gedurende de dag een rustplaats en of voorplantingsplaats hebben.

Paarterritoria. Direct ten noorden van de planlocatie is een paarterritorium aanwezig van een Gewone dwergvleermuis. Dit beeld sluit aan bij de waarnemingen verricht in het voorjaar. In de wijdere omgeving van de planlocatie zijn nog twee paarterritoria van deze soort aanwezig.

Foerageergebied. Gewone dwergvleermuis gebruikte het gebied boven de planlocatie nauwelijks als foerageergebied.

Migratieroute. De planlocatie vormt geen functionele schakel of element in een essentiële migratieroute van vleermuizen.

8 Effectbeoordeling aanvullend onderzoek

8.1 Huismus

Op de planlocatie is zeker één nestlocatie van Huismus aanwezig maar mogelijk zijn dit er twee. Er zal uitgaande van de voorgenomen planontwikkeling een negatief effect optreden voor deze soort: de broedlocatie wordt verwijderd.

8.2 Vleermuizen

- **Vaste verblijfplaatsen**
Er is geen vaste verblijfplaats aanwezig van vleermuizen op de planlocatie. Er is dan ook geen nadelig effect te verwachten van de sloop.
- **Vlieg- of migratieroute**
De gebouwen hebben geen rol als functioneel element of schakel in een vaste vlieg- of migratieroute, waarbij de sloop of geplande nieuwbouw een negatieve rol van betekenis zouden kunnen spelen. Het nieuwe gebouw zal ook zeker geen barrièrewerking veroorzaken op deze locatie.
- **Foerageergebied**
De Gewone dwergvleermuis foerageerde tijdens de waarnemingsperiode nauwelijks boven de planlocatie. Het foerageergebied van deze soort bestrijkt daarbij een veel groter gebied dan de planlocatie. Er wordt door de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect van enige ecologische betekenis veroorzaakt, ook niet op het niveau van het individu.
- **Paarterritoria.**
Er werden geen vaste paarlocaties van vleermuizen aangetroffen boven de planlocatie zelf, maar direct ten noorden (zie foto 4) is wel een paarterritorium aanwezig. Felle lichtuitstraling kan een negatief effect veroorzaken.

9 Eindconclusie natuurwet- en regelgeving

9.1.1 Wet natuurbescherming

Een deel van de conclusies over de voorgenomen ontwikkeling en de Wet natuurbescherming werd reeds eerder direct na de resultaten van het Quicksan-onderzoek besproken in deze rapportage. Voor de duidelijkheid worden ook deze hier nogmaals vermeld, nu tezamen met de consequenties voor deze wetgeving, die voortkomen uit de resultaten van het aanvullend onderzoek.

➤ Gebiedsbescherming

Een zogeheten Voortoets kan van toepassing zijn ten behoeve van de stikstofemissie. Andere negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Mogelijk kan een meer uitgebreid onderzoek noodzakelijk worden geacht, in combinatie met een vergunningverlening.

➤ Soortbescherming

Vleermuizen. Een negatief effect op vleermuizen zal niet optreden. Wel dienen enkele preventieve maatregelen in acht worden genomen bij de bouw en sloop. Dit betreft het voorkomen van fel uitstralende (bouw)verlichting naar het noordelijk gelegen perceel, waardoor een nabijgelegen paarterritorium van de Gewone dwergvleermuis nadelig zou kunnen worden beïnvloed.

Broedvogels. Er werden bij het aanvullende onderzoek nestlocaties aangetroffen van de Huismus een soort waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Deze nestlocaties (maximaal 2) zullen door de sloop verdwijnen. Een aanvraag ontheffing in het kader van soortbescherming opgenomen in de Wet natuurbescherming is noodzakelijk. Aan een ontheffing zijn voorwaarden verbonden, zoals het realiseren van compensatie voor de nestlocaties die verloren gaan.

Sloopwerkzaamheden dienen voor het woon-stalgebouw sowieso plaats te vinden buiten de broedtijd van Huismus. Deze soort heeft een lange periode waarbinnen nesten aanwezig kunnen zijn (half maart – begin september). Bij strenge koude kan de soort de nestlocaties gebruiken als schuillocatie. Ook deze perioden dienen uit voorzorg vermeden te worden bij het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden.

Indien de belangrijkste (sloop)werkzaamheden buiten de vogelbroedtijd plaatsvinden van de Huismus de kans op negatieve effecten voor andere broedvogelsoorten die mogelijk kunnen broeden op/in de gebouwen afwezig. De broedperiode van deze soorten loopt globaal van half maart – half juli.

10 Preventieve maatregelen & advies

➤ Wet natuurbescherming

- Indien werkzaamheden plaatsvinden in de periode half juli-half oktober dient voorkomen te worden dat fel licht naar de oostzijde, buiten de planlocatie, uitstraalt. Bijvoorbeeld door bouwlampen die in de donkerperiode gebruikt worden.
- Sloopwerkzaamheden dienen buiten de vogelbroedtijd te worden uitgevoerd. Voor het woon/stalgebouw geldt dat deze periode loopt van half maart tot begin september. Dit in verband met de aanwezigheid van broedlocaties van Huismus.
- In de nieuwbouw dienen nestlocaties voor Huismus te worden opgenomen.

Overig advies

- In de nieuwbouw kunnen, ook zonder dat het in dit geval een vereiste is vanuit de Wet natuurbescherming, vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangebracht. AFO kan adviseren welke locaties en welk type verblijfplaatsen in dit geval geschikt zijn. De materiaalkosten hiervoor zijn gering.

11 Literatuur/Bronnen

- *BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus, 2017. Publicatie BIJ12 Utrecht.*
- *Vleermuisprotocol 2017. Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017.*

Website/databronnen

- *Provincie Utrecht*
- *Waarneming.nl*